

Kungälvsvs- ornitologerna

Årgång 31 nr 2 2024

Kungälvssornitologerna

Årgång 31 nummer 2, 2024

kontakt: kof.kansli@gmail.com
Facebook-grupp: Kungälvssornitologerna
plusgiro: 836 57 15-5
Swish: 123 566 1954

Innehåll:	sida
<i>Dags för höstmöte</i>	3
<i>Exkursionsprogram vinter – vår 2025</i>	4
<i>Återkoppling: Upprop Tofsvipa</i>	5
<i>Ormo naturreservat - tips om att skåda på egen hand i ett vackert och historiskt område</i>	6
<i>Från rödhuvad törnskata till rödhalsad gås</i>	7
<i>Några frågor till Peter Hvass</i>	10
<i>Planerad 400 kV kraftledning över Göta älv vid Tjurholmen</i>	12
<i>Att hjälpa naturen på traven.... Fiskgjuse</i>	14
<i>Häckning av tornfalk</i>	15
<i>Exkursion vid Nordre älvs mynning</i>	18
<i>En osannolik (sann) skröna</i>	19

Styrelsen i Kungälvssornitologerna

Ordförande	Kåre Ström tel 073-772 32 04	Ledamöter	Maria Aronsson tel 0702-371757
Sekreterare	Lars Peterson tel 22 70 05		Joel Björberg Camilla Ek
Kassör	Billy Karlsson tel 0703-736960		Johan Hjerpe Pär Johnning
Valberedning	Styrelsen	Revisor	Ingemar Bernhardsson Carl-Erik Grundell

**Manusstopp för nästa nummer av
Kungälvssornitologerna är 1 mars**

Sänd ditt bidrag till: kof.kansli@gmail.com

Omslagsfoto: Tornfalk, fotograf: Pär Johnning

Dags för årets höstmöte!!!

Tid: Söndag 24 november kl 17.00

Plats: Harestads församlingshem vid Harestads kyrka.

I Erik Rosenbergs fotspår

Karl Johan Bondesson från Glose har sina rötter i Örebro. Han kommer och berättar om skådarprofiler och skådning i trakterna av Oset och Kvismaren i Närke.

Utöver detta blir det som vanligt lotteri och tävling med ett dignande prisbord innehållande bl.a. solrosfrön, fågelholkar, böcker mm.

Kaffe med dopp serveras.

Välkomna!

Erik Rosenbergs stuga vid Oset.

Medlemsinformation

På grund av ökade kostnader, främst portokostnader (72 kr per person och år), beslutades på årsmötet 2024 om en höjning av medlemsavgiften 2025 till 130 kr för enskild medlem och 150 kr för familjemedlemskap.

OBS! Betala inte in avgiften förrän du får en faktura med nästa medlems-tidning!

/Kassören

Exkursionsprogram för kungälvssornitologerna

Vinter – vår 2025

För samtliga exkursioner gäller att anmälan görs till angiven kontaktperson. Du bör höra av dig senast kl 20:00 två dagar före exkursionsdatum. Ofta så annonseras även exkursionerna på föreningens FB-sida, det går lika bra att anmäla sig där. Mötesplats ser du vid varje exkursionstillfälle. Vi brukar göra minst ett fikastopp och kläder efter väder är bra att tänka på. Väl mött i fågelmarkerna!

Lördag 25 januari

Vinterfåglar i vår närhet

Vi besöker för årstiden och beroende på väder lämplig fågellokal. Hör av er till kontaktpersonen eller få info via FB-gruppen närmare exkursionsdatum!

Mötesplats: Kornhalls färjeläge kl.09

Kontaktperson: Maria Aronsson 0702-371757

Lördag 22 februari

Nordre älv och Harestadslätten

Traditionsenligt har vi en exkursion längs med Nordre älvs estuarium och Harestadslätten. Troliga arter är storskrak, vigg, knipa och havsörn. Smådoppingen brukar ha älven som sitt vinterkvarter så den bör vi också få se. I de stora vassområdena plingar det kanske förbi några skäggmesar och vi tittar särskilt noga utmed vasskanten om det står någon rördrom och fiskar. På Harestadslätten är det inte ovanligt att starflockar stannat kvar över vintern och kanske ser eller hör vi årets första sånglärka.

Mötesplats: Kornhalls färjeläge kl 09.00

Kontaktperson: Maria Aronsson 0702-371757

Söndag 6 april, kl 07:30-ca 11:00

Vandring och skådning vid Ormo naturreservat

Vi vandrar längs Ormobäcken och vidare in i Ormo naturreservat för att se till exempel försärlan bygga bo och rödvingetrasten återvända. Vi

kommer inte ha någon fågelguide, vi hjälps åt att artbestämma det vi ser under vandringen. Området kan vara blött och lerigt så ta på rejäla skor för ändamålet. Om vi får tid över så tar vi oss ned till Kyrkoruinen för att spana av omgivningen med Nordre älv. Inställt vid dåligt väder, håll utkik i Facebookgruppen.

Samling vid parkeringen till Ormo naturreservat (se separat artikel) kl. 07:30. Följ vägskylt mot Ulvesund från Ytterby, Östergårdsgatan ca 1 km. Koordinater, 57.84577931086112, 11.898414794334611.

Anmäl deltagande till kontaktperson Joel Björberg (070-2181001) och Anders Hansson.

Återkoppling: Upprop Tofsvipa

Maria Aronsson

I föreningens tidskrift (Årgång 31 nr 1) som kom ut tidigare i år riktades särskild uppmärksamhet åt att rapportera tofsvipor i Kungälv kommun. Artportalen visar att 283 rapporter av tofsvipa i kommunen inkommit (hittills?) i år, från 16 februari (Glose å) till 12 oktober (Ödsmåls kile).

I slutet av februari fram till mitten av mars har Tjurholmen vid Göta älv, de största rastande flockarna (32-52 st). I Ödsmåls kile är det inrapporterat från slutet av februari och i april flockar på strax under 30 tofsvipor.

Från 17 april har det rapporterats par eller fler antal tofsvipor i lämplig häckbiotop och på de flesta av dessa lokaler främst från Tofta Kile och Ödsmåls kile har det sedan rapporterats pulli och 1K fåglar.

Flest sedda pulli, 6 st, var i Ödsmåls kile den 1 juni. Vid Tegelbruksängarna vid Marieberg såg det 5 pulli den 17 juni. Rapporter från Tofta Kile visar på 2-3 sedda pulli.

Fortsätt under 2025 att rapportera häckande tofsvipor och tofsvipeungar!

Ormo naturreservat - tips om att skåda på egen hand i ett vackert och historiskt område

Joel Björberg

Nu har nämligen Västkuststiftelsen färdigställt en ny parkeringsplats (se karta nedan), samt en stätta för att kunna ta sig in i hagen och vidare in i naturreservatet.

Ormobäckens ravin omges till stor del av betade lövskogar och öppna gräsmarker. Skogen som började växa på övergivna ängsmarker är idag som mest 130 år gammal, så här finns många gamla och grova träd och gott om död ved. Naturbetesmarker som den här, med lång och obruten historia, blir allt mer sällsynta i dagens jordbrukslandskap. Därför trängs arter som är knutna till sådana marker tillbaka. Här finns dock många av dem ännu kvar. Brudbröd, darrgräs, höskallra och slättergubbe är exempel på betesgynnade arter som du kan se i området.

Här häckar forsärla och med lite tur så hörs även göktytans läte på våren. Varje höst simmar öringen upp i Ormobäcken för att leka och fortplanta sig.

Gå in på lansstyrelsen.se/vastra-gotaland och sök på Ormo om du vill veta mer.

Från rödhuvad törnskata till rödhalsad gås

Filip Oher

Min resa som fågelskådare började när jag sov över hos min farmor och farfar på Holmevatten i Svartedalen. De hade alltid uppe en fågelmatning, dit flera olika sorters fåglar kom för att äta. Detta är grunden till mitt intresse då fåglarna var så fina och så nära. Eftersom mitt intresse växte för fåglar tyckte farfar, att det passade att åka på en fågelresa till Skåne för att kolla på fåglar man vanligtvis inte ser här uppe i Bohuslän. Detta var 2014. På den resan såg jag min första kungsörn i Fyledalen, och det var en mäktig upplevelse. Jag såg även en stor mängd med röda glador, och vi har som tradition att räkna alla glador vi ser på varje resa. Så åkte vi på en resa till Öland på våren, på denna resa såg vi mycket kul. Vi såg bland annat ängshök, mindre skrikörn och aftonfalkar. Sedan första skåneresan har jag, farfar, pappa och brorsan åkt på fågelresa till Öland en gång och Skåne minst en gång per år.

En vanlig dag i juni 2015 var jag, pappa och brorsan på väg till skolan. Vi bor på en liten grusväg som går en bit in och sedan kommer man till huset.

Bredvid denna vägen på båda sidor fanns på denna tid högar av grenar och ris liggande överallt. Vi har sett törnskator i dessa rishögar innan men vad vi skulle se denna dag! Vi hann inte ens komma bort från grusvägen innan pappa upptäckte vad han trodde var en vanlig törnskata, men vid närmare titt såg han, att den inte var färgad normalt utan röd på huvudet. Han konstaterade då att det var en rödhuvad törnskata, som satt i rishögens topp. Vi blev chockade av det vi såg och stannade för att kolla på den. Fågeln flög iväg och satte sig längre bort, men pappa backade, och så fick vi alla se den. Vi ringde skådare, och samma dag efter skolan var det en massa bilar, som stod hos oss och kollade på törnskatan. Jag minns själv hur jag gick runt och pratade med folk som hade kommit. Vi fick senare reda på att den rödhuvade törnskatan var av underarten niloticus, vilket är en ovanligare underart, och man identifierar den på den vita fläcken då den har större fläck än senator.

Så ska jag ta upp en annan stor händelse på hemmaplan här i Kungälv. Det var i april 2016. Pappa stod och grillade och plötsligt kom ett par med glador flygande över tomten. Detta var då glador i Kungälv kommun inte var vanligt alls och det var en större raritet än vad det är nu. Och nu 2024 har vi sett samma fåglar som vi såg den dagen i april 2016.

Författaren med tornuggla på Mallorca 2016.

Jag, farmor, farfar och min bror åkte ibland och lyssnade efter orrspel vid Stendammen i Svartedalen. Jag var inte så gammal, så jag har lite minnesluckor, men ska berätta ur min synvinkel ändå. Vi åkte dit för att lyssna efter orrarna, och när vi skulle åka hemåt stod det något på vägen. Vi åkte fram och såg att det var en tjäderhöna och en tjädertupp. Eftersom varken jag eller brorsan hade sett det innan, var det en ny art för båda oss, vilket var kul. Tjädertuppen började också spela mitt på vägen vilket gjorde första obsen ännu roligare.

Sen ska jag ta upp alla ringmärkningar jag har varit delaktig i. Farfar hade alltid kattugglor som häckade i ladugården. Och när ungarna var tillräckligt gamla, ringde han Peter Strandvik, som ringmärkte, och då fick jag och brorsan vara med och kolla men även hålla ungarna. Detta var en rolig upplevelse och ungarna var alltid så mjuka och goa att hålla i. Kattuggla är inte det enda jag har varit med och ringmärkt, jag har också varit med Kåre Ström och ringmärkt sparvuggla. Detta var kul eftersom sparvugglor är hyfsat ovanliga och jag hade knappt sett sparvuggla innan.

Så har jag faktiskt varit med och ringmärkt tornseglare. Farfar hade uppe i Svartedalen holkar med en massa tornseglare på olika ställen på tomten. Så när det var dags för ringmärkning, ringde han dit oss, så vi också fick se. Jag minns själv, att jag tyckte de var stora, eftersom man bara ser dem som en prick mot himlen oftast, eller att de flyger förbi jättesnabbt.

Sen tänkte jag berätta en lite pinsam historia, och det är hur många försök och år vi har lagt på att hitta en brun glada, bara en. Vi har kollat rapporter och åkt efter gladorna. Men den lyckas alltid flyga iväg precis när vi kommer, oavsett hur fort vi kommer fram. Vi var nära en gång för inte många år sen, men även då lyckades vi ändå inte att se den. Och i många av sådana historier brukar det finnas ett men... Men med våran historia finns inget men, och vi har fortfarande inte fått syn på en brun glada ännu.

För inte så länge sedan i april åkte jag själv och kollade på en art, som hade varit rapporterad ett tag, och hade varit i området i några dagar. Jag var hos min farmor och farfar när jag såg, att den var rapporterad vid Ödsmåls kile. Jag hoppade på moppen direkt och drog dit. När jag kom fram såg jag en massa vitkindade gäss och jag hade bara handkikare med, och det tog ett tag för mig att hitta den. Men sen fick jag syn på den. Den rödhalsade gåsen. När jag kollade mer noggrant runt såg jag en till likadan bredvid. Jag stod och kollade på dem, sedan kom en person fram till mig och frågade om jag såg något. Jag svarade ja, de rödhalsade gässen. Sen pekade jag ut var de var, och då frågade han mig hur länge jag skådat, jag svarade 10 år ca. Han såg lite chockad ut och frågade om min ålder, jag svarade 15. Han såg förvånad ut, och vi stod och pratade ett tag och jag fick se gässen genom hans tubkikare också.

Men nu måste jag sluta skriva. De andra väntar i bilen, vi ska på ännu en skåneresa...

Peter Hvass - med något i tuben.

Några frågor till Peter Hvass

Joel Björberg

Bostadsort: Lycke, Kungälv.

Sysselsättning: Deltidslärare 5-2 metoden (jobba 2 dagar, vara ledig 5 dagar, rekommenderas!).

Övriga intressen: Slöjd och foto.

Antal år som skådare: Sedan barnsben. Organiserat sedan typ 15-16 årsålden. 50 år med andra ord, kors!

Kuriosa: En gång i urtiden tävlingsspelade jag i tennis. Slog vid ett tillfälle Anders Järryd som kom att rankas som femma i världen.

Vad fick dig att börja fågelskåda?

Naturintresset fick jag och min bror med modersmjölken. Vargungar, scouter, TVM (Skid och friluftsförbundets ungdomsverksamhet), Fältbiologerna, och friluftsgården ledde till "specialiseringen" fågelskådning. Några specifika upplevelser triggade intresset just för fåglar. En upplevelse av en rittlande

tornfalk, jamande ormvråkar på våren, tutande rördromar i "hemmalokalen" Hornborgarsjön etc. Är ju född och uppvuxen i Skultorp på Billings sluttningar, inte långt från *Vägförvaltningen**.

Vad ger fågelskådningen dig?

Att vara ute i naturen är en viktig del av skådandet. Jag har alltid fascinerats av våra flygande vänner, deras skönhet, levnadssätt och mångfald. Kanske viktigast är det faktum att jag alltid kunnat koppla av och helt och fullt och "gå upp i skådandet" oberoende av hur stressad jag har varit för övrigt.

Har du några lokala skådartips?

"Gräv där du står"! Det finns alltid en fågel att skåda. Pompa strandängar är annars ett bra tips. En grovt underskådad lokal.

Vad har du för tips för att stärka den biologiska mångfalden?

Ingen liten fråga! Ekoskåda mer, cykla, gå, spring, kryp eller åla. Fokusera ditt skådande på vår fantastiska hemmakommun. Dra aldrig på en fågel utan att vara flera i bilen.

Har du något fint skådarminne från kommunen?

Jag har ju massor av oförglömliga minnen från dryga 30 års skådning i kommunen. Ska jag välja ett får det bli när jag en vindpinad och regnig dag drog till Skallens fyr på Marstrand. Efter ett par händelsefattiga timmar tröttnade jag. Blöt, sur och besviken packar jag ihop och börjar gå hemåt. Kommer inte mer än 10-15 m när larmet piper i fickan. En SVARTBRYNAD ALBATOSS har just passerat Klädesholmen. Jag sliter upp tuben och "rattar" in Pater Noster för att efter någon minut få se trossen båga sig långsamt söderut. Magiskt!

Något övrigt du vill få med?

Håll stövlarna leriga! Skåda mer!

*Sketch med Sten-Åke Cederhök

Planerad 400 kV kraftledning över Göta älv vid Tjurholmen

Kåre Ström

Svenska Kraftnät har för avsikt att bygga ut en stor, 400 kV, kraftledning från Trollhättan via Stenungsund till Lerum. Kungälvsnitologerna deltar i samrådsprocessen och har yttrat sig över planerna. Syftet är att förstärka elnätet, men det kommer att medföra en betydligt större barriär, på höjden eller bredden, över Göta älv. Problemet är att passagen blir vid befintlig ledning strax söder om fågelområdet och naturreservatet Tjurholmen som ligger endast ca 350 - 400 meter uppströms den planerade ledningsdragningen över älven. I denna del av älven sker betydande fågelrörelser under i stort sett hela året, såväl dag- som nattetid med många förbiflygningar samt uppstarter och landningar av fåglar. Särskilt intensiva är dessa flygrörelser under sträcktiderna och som mest under vårsträcket.

Naturreservatet avser huvudsakligen skydd av fågellivet och gäller främst för rastande fågelarter. Vi anser att sträckan vid älvkorsningen berör fågellivet på flera sätt. Göta älv utgör en av Sveriges största och viktigaste sträckleder för flyttande fåglar. Dessutom utgör Tjurholmen en betydande rastplats för migrerande fåglar och är tillika en viktig häckningsplats för ett stort antal fågelarter som vadare, gäss, änder och tättingarter av olika slag. Det är också en mycket viktig övervintringslokal för flera fågelarter, inte minst för rovfåglar, ugglor, änder, svanar och även för flera tättingarter. Ett stort antal av dessa fågelarter utgör särskilt skyddsvärda arter enligt EU:s fågeldirektiv och även rödlistade arter (Artdatabanken, SLU, 2020). Dessutom omges området vid älvsträckan av mäktiga fågelrika strandängar, flera utmynnande vattendrag och våtmarker på båda sidor av älven, Hede-Solberg i Kungälv kommun och Äskekärr i Ale kommun.

Vi vill särskilt nämna flera rovfågelsarter, bl.a. övervintrande och födosökande havsörn, kungsörn, blå kärrhök, pilgrimsfalk, tornfalk samt även jorduggla. Under sträcktiderna rastar och födosöker stora flockar av svanar, sångsvan och knölsvan samt även mindre sångsvan, tranor och ett stort antal änder och gäss, även de mindre vanliga gässen, spetsbergsgås och sädgås. Bland övervintrande/rastande tättingar kan nämnas sånglärka, vinterhäppling och ängsapiplärka. Flera vadararter rastar på och vid Tjurholmen, bl.a. brushane och tofsvipa. Dessutom häckar/fodosöker under häckningstid ett stort antal

fågelarter på och vid Tjurholmen, t.ex. brun kärrhök, tornfalk, fiskgjuse, ormvråk, röd glada, tofsvipa, sydlig gulärta och sånglärka. Flera av arterna är mycket känsliga och sårbara för kraftledning, vissa vadare, tex tofsvipa och rovfåglar bl.a. tornfalk, ormvråk och röd glada. Tjurholmen med sitt rika fågelliv omges även av angränsande art- och habitatrika strandängar och våtmarksmiljöer. Föreningen anser att området bör klassas som ett Natura 2000-område enligt såväl fågeldirektivet som habitatdirektivet.

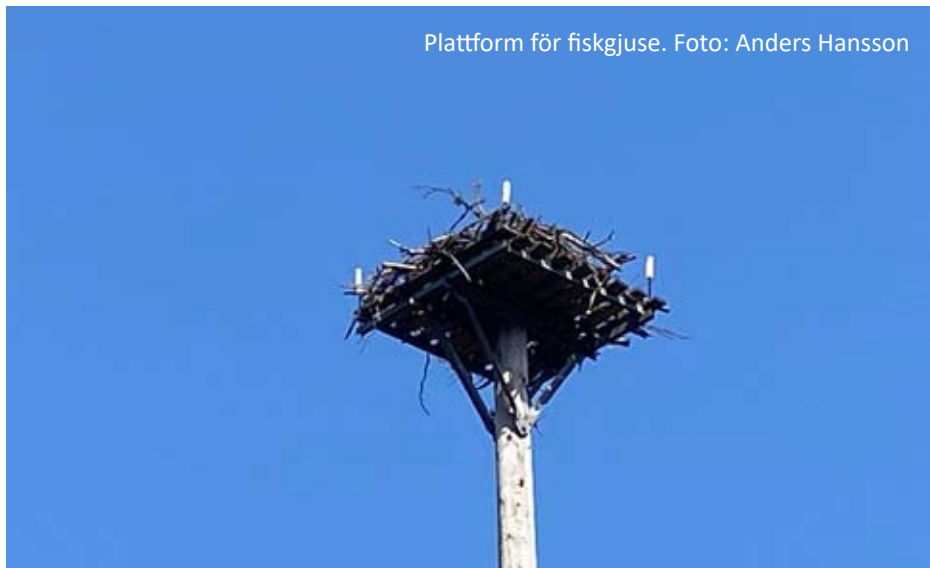
Kungälvssornitologernas ståndpunkt

Med hänvisning till det rika fågellivet vid älvpassagen anser KOF att det både från ekologisk och juridisk horisont är oacceptabelt att tillåta en ytterligare luftledning över Göta älv. Motiven är de antal och numerärer av rödlistade fågelarter i området samt även förekomsten av särskilt skyddsvärda fågelarter och deras livsmiljöer enligt EU:s fågeldirektiv och även enligt habitatdirektivet. Riskerna för ytterligare kollisioner och habitatförluster/-fragmentering och annan negativ påverkan är uppenbart stor och oförenlig med miljölagstiftningens krav. Försiktighetsprincipen måste beaktas.

Enligt en rapport av IUCN (rapport 2023-02-13, Cerrillo, A) framgår att ca 1,5 miljon fåglar i Europa dör av kraftledningar varje år. Ringmärkningscentralen vid Riksmuseet anger att runt 40 % av alla dödsfall hos våra ugglearter orsakas av kraftledningar och elektriska installationer. Enligt miljöbalken skall bästa möjliga teknik användas och det är fullt möjligt att lägga kraftledningen som mark- och sjökabel över strandängarna och älven på denna älvsträcka. Detta utgör ett av flera krav från KOF:s sida.

Plattform för fiskgjuse. Foto: Anders Hansson

Att hjälpa naturen på traven.....

Fiskgjuse

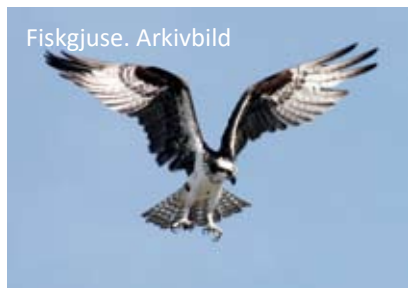
Billy Karlsson

Jag har bott i Svartedalen sedan 1991 men aldrig sett någon häckning av fiskgjuse där, eftersom det inte finns så många stora och lämpliga träd att häcka i längre, utan det mesta är "föryngringsyta".

Så våren 2016 fick jag en smått vansinnig idé. Varför inte bygga en häckningsplattform åt gjusen? Sagt och gjort. Jag letade reda på en som jag tyckte lämplig plats, kontaktade markägaren och fick alla tillstånd, både att fälla lite skog och att sätta upp en plattform. Nu återstod bara problemet, själva plattformen.

Då fick jag vansinnig idé nummer två. Varför inte höra med min gamla arbetsgivare Kungälv Energi om de kunde ställa upp med material till bygget? Jag var väl inte alltför optimistisk om att jag skulle få sponsring, men det är som att fria, man kan inte få mer än nej.

Men döm om min förvåning när de erbjöd sig att stå för både materialet

och att resa plattformen mot att de fick använda projektet i reklamsyfte på sin hemsida. Jag byggde själva plattformen på drygt en kvadratmeter och fäste denna på stolpen. Sedan skötte Kungälv Energi resten på hösten 2016.

Nu var mina förväntningar stora på våren 2017, men det som hände var att det

blev en häckning på annat ställe i Svartedalen, men inte på plattformen.

Åren gick utan häckning, men plötsligt i år, åtta år efter bygget, så hände det. Ett fiskgjusepar häckade på anvisad plats!

Ungarna hördes tigga under hela häckningsperioden, men tyvärr fanns ingen skådare på plats, när de lämnade boet, så vi vet inte hur resultatet blev. Förhoppningsvis får vi en ny chans nästa år...

Häckning av tornfalk

Joel Björberg (text), Roger Agu (foto)

Hösten 2021 satte jag upp den tornfalksholk Billy Karlsson skänkt till föreningen under våren. Valet blev en fin gavel på en lada vid Kastellegården som arrendatorn Anders Nilsson ställde till förfogande.

Tidigt våren 2022 fyllde vi på med träspån så att det skulle bli en attraktiv bostad. Men inga tornfalkar skådades i närheten av holken denna vår.

Tornfalken drabbades kraftigt av miljögifter under 1960-talet, särskilt biocider, på flera platser i landet har stammen fortfarande inte helt återhämtat sig. Sedan 1960

Holkinspektion?

och fram till mitten av 1980-talet rapporterades det inte särskilt många tornfalkar i kommunen per år, i snitt bara ca 5 stycken rapporterade i Artportalen. Sedan slutet av 1980-talet fram till början av 2000-talet händer det något, då ökar rapporterna till ca 29 observationer i snitt per år. Och från 2005 tar det riktig fart, då ökar observationerna fram till dags dato med ca 186 i snitt årligen.

Våren 2023 startade hoppfullt vid Kastellegården, mer träspån hade fyllts på efter inrådan av Peter Strandvik. Anders Hansson och Teresa Björberg observerade bobesök under ett par tillfällen. Tyvärr blev

det inte mer än så detta år. Kanske stördes de av det stora markarbetet med de nya dagvattenledningar som installerades på Kastellegårdens marker.

Hungriga munnar att mätta.

Men nytt hopp tändes våren 2024. Mellan den 6-12 maj observerades flera bobesök och även parning. Den 13 maj sågs honan ligga på ägg och runt den 13 juni kläcktes de 5 äggen. Nu kunde vi följa

utvecklingen dag för dag och Roger Agu dokumenterade det hela flitigt.

Peter Strandvik ringmärkte alla ungarna den 27 juni och ca 2 veckor senare började de att flygträna. Delvis inne i ladan. Under de kommande veckorna sågs bara 4 ungar, kanske en blev tagen av duvhöken som gästar hönsen här då och då. Men de 4 kvarvarande

verkade klara sig bra och sågs bl a av Staffan Björck födosökandes med sin mor vid Ragnhildsholmen. För övrigt i kommunen så fick tornfalksparet i Solberga ut 6 ungar och de i Rollsbo 4 ungar. Det ska bli spännande att se vad 2025 kommer att visa.

Exkursion vid Nordre älvs mynning

Kåre Ström

Den 21 september ledde undertecknad en vandring från Stora Överön till Karholmen och tillbaka via Lilla Överön. Det skedde i Västkuststiftelsens regi i samarbete med Kungälvssornitologerna och Naturskyddsföreningen. Det kom ca 20 besökare. Det blev en fin, stilla och solig dag med sommartemperatur mitt på dagen.

Det var en del tättingar, bl.a. mindre korsnäbb, rödhake, nötväcka och en del vanliga sjöfåglar, storskarv, småskrake och ejder samt enstaka grågås och vitkindad gås, men inget som stack ut.

Av intresse kan dock vara att nämna att 5 gårdar hade mark med ängs- och rörlador på strandängen mellan Överöarna och Karholmen (två står kvar). På sensommaren skar man och "rispade" vassen med fest efteråt. Det pågick långt in på 1900-talet. Vassen skars och bands upp i nekar för att torka. Det var ett hårt jobb där hästar drog den skurna vassen på slädar. Manfolket kunde sjunka ned till midjan och hästarna till manken. Vassen såldes till Danmark och till skärgårdsbefolkningen och användes till foder och även taktäckning. Man strök även av eller rispade rörtopparna som användes i bolstrar, dynor och kuddar och såldes till folk på öarna. Goda år kunde skörden ge 100 pund (850 kg) för 12 kr kg. Sedan festade man på saltlånga och brännvin.

Referenser

Nilsson, A. 1978. Mellan älv och fjord, sid 281-285. Torsby, Harestads och Lyckes hembygdsförening. Typografia Göteborg.

En osannolik (sann) skröna

Billy Karlsson

Näst efter cikadan lär lövgrodan vara det djur, som i förhållande till sin storlek, frambringar det högsta lätet. Detta kan säkert stämma.

Någon gång på tidigt 2000-tal var vi på skådarresa i Skåne och gjorde en avstickare till Ravlunda skjutfält. På cirka en kilometers håll kunde vi höra, hur lövgrodorna spelade för fullt. Ljudet förstärktes i samma takt som vi försiktigt närmade oss dammen, där de höll till, och till slut kunde jag med mobilen spela in deras läte. Senare gjorde jag om inspelningen till en ringsignal, som jag lade in i telefonen. Sedan dess är det alltid den signalen jag hör, när någon i familjen ringer.

Några år senare var vi på Håslövs ängar och spanade efter rödspov. När vi hade lämnat lokalen och åkt vidare, upptäckte jag, att min mobil var borta. Vi ringde den utan att få något svar, så vi förstod, att den i alla fall inte fanns i bilen. Då vände vi om och letade på alla lokaler vi hade besökt, och till slut var vi tillbaka på Håslövs ängar. Där fann vi telefonen med grodsignalen liggande på en dikeskant. I en buske ovanför satt en varfågel och spejade lystet ner mot den.

Avsändare:

**Kungälvssornitologerna
Hagenvägen 31
442 46 Kareby**